

'Ik verzin het leven'

RICK

de Leeuw

CK

Frédérique Spigt (1957) heeft zich van stoere rockzangeres ontwikkeld tot een van de meest vooraanstaande stemmen in het theater. Een gesprek over overleven, de kracht van de fantasie en de verbroederende werking van een haring met uitjes.

& Frédérique Spigt

TEKST: RICK DE LEEUW. BEELD: MARIJN SCHEERES

En de engel zwaait naar iedereen
De duivel paait iedereen
De aarde draait met iedereen
En wij draaien overal omheen
(uit: *De engel, de duivel en de aarde*, 2000)

“Mijn hele leven al woon ik in twee werelden. Mijn moeder was een chique vrouw. Ze kwam uit een welgestelde familie en was zeer knap bovendien. Mijn vader was daarentegen een eenvoudige Rotterdamse jongen uit een groot gezin. Zijn grootmoeder liep toen ze negen maanden zwanger was nog voor de trekschuit. Totaal verschillende mensen. Ik werd voortdurend heen en weer geslingerd. De laatste jaren merk ik dat ik steeds meer op mijn vader ga lijken. De Rotterdammer in mij krijgt de overhand. Je moet vandaag de dag nogal wat obstakels overwinnen voor je door de buitenwereld geaccepteerd wordt. Al die feestjes, al die etentjes, al dat

dwangmatige socialiseren, het beangstigt me soms. Ik ben natuurlijk heel blij als mensen beleefd zijn tegen elkaar, dat is belangrijk, maar ik houd er van om af en toe dwars door alle conventies heen te gaan. Of om die conventies in elk geval te relativieren. Ik kan daarbij nogal raak uit de hoek komen. Dat zorgt wel eens voor problemen, mensen zijn snel geschoffeerd tegenwoordig. Vaker dan vroeger onttrek ik me daarom maar aan alle poespas. Thuis, gitaar op schoot, hond aan mijn voeten, gordijnen dicht. Ik weet heel erg goed wat ik wil, en wat ik niet wil. En ik weet ook dat ik daarom soms, eh..., niet heel gemakkelijk voor mijn omgeving ben.”

Bezweken aan Zwarte Kip

“Water hebben we onder de Maasbrug!’ Dat was het vaste antwoord van mijn tante Pietje als iemand een glas water wilde drinken. Ze had vroeger hier in Rotterdam aan de haven een café. Het is in de loop der jaren een geveugelde ▶

‘Ik kan nogal raak uit de hoek komen. En mensen zijn snel geschoffeerd tegenwoordig’

CV
FRÉDÉRIQUE SPIGT

1957

Wordt geboren in Rotterdam.

1974

Zingt enige tijd in de band van haar drie jaar oudere broer Jaap.

1975

Opleiding Grafisch Ontwerper aan de Rotterdamse kunstacademie.

1980

Vrijwilliger in jongeren centrum.

1985

Richt samen met gitarist Peter van Gameren l'Ve Got The Bullets op, naar een citaat van James Dean in de film *Rebel without a cause*.

1986

l'Ve Got The Bullets wordt derde bij de Grote Prijs van Nederland en hun eerste single *In the middle of the night* wordt een top-40 hit.

uitdrukking geworden. Ik bedoel, als je nu ziet hoe water pure business is geworden, ben ik blij met de wijsheid van tante Pietje. Je kan tegenwoordig flessen water krijgen van meer dan 50 euro per liter, ik zweer 't je! Windhandel. Het gaat uiteindelijk om wat het is, niet om wat er met een boel bombarie omheen gebouwd wordt. En dat geldt niet alleen voor water. De essentie zit 'm altijd in de mensen, nooit in de materie. Tante Pietje is later trouwens bezweken aan te veel Zwarte Kip advocaat.”

Niet piepen

“Mijn moeder heeft tijdens de oorlog vier jaar in een Jappenkamp gezeten. TBC, honger, gruwelijkheden, uitputting. Bij ons thuis werd daar niet over gesproken. Ze is in het kamp een overlever geworden. Niet kinderachtig doen. Trots en zwijgzaam. We leven nog. Een tweede generatie oorlogsslachtoffer ben ik. Zo heet dat. Het was nooit bij me opgekomen om mezelf zo te beschouwen. Van mijn ouders had ik geleerd om niet te piepen. Maar de oorlog heeft natuurlijk wel geweldige gevolgen gehad binnen ons gezin. Van jongs af aan heb ik me ontheemd gevoeld. Ik trok me terug in een fantasiewereld. ‘Onze Frédérique is zo'n zoet kind. Hele dagen zit ze te spelen en te tekenen,’ zei mijn moeder altijd. Hele dorpen bouwde ik. Compleet met interieurs in de huisjes. Weken was ik daar dan mee bezig. Ik had niemand nodig.

Droom, droom gewoon,

Droom dag en nacht

Droom met man en macht

Droom, droom voor de wind

Droom als een kind, droom zacht

(uit: *Droom*, 2000)

Ik verzin het leven. Dat is mijn tweede natuur geworden, in die lange stille jaren thuis. Ik woon in mijn fantasie. Als iemand een verhaal vertelt, kan ik maar moeilijk tot het einde luisteren. Ik vul zo'n verhaal veel liever in met mijn eigen fantasie dan dat ik mee moet in de bedenksels van een ander. Ik sta er buiten en ik kijk ernaar. Ik hoor de mensen praten en ik weet precies wanneer ik moet lachen en wanneer ik 'oei!' of 'nee, echt?' of 'meid, je meent het!' moet zeggen, maar soms lijkt het wel een rol die ik spelen moet. Als acteur in een scenario dat ik al heb gelezen. En dat ik zelf anders zou schrijven. Ik doorzie het mechanisme dan. Dat maakt me ongeduldig, en op sommige momenten maakt het me heel eenzaam, omdat niemand mij nog verrassen kan.”

De haringkar van Ma Bos

“Ik druk de wereld graag aan mijn borst. Genegenheid geven vind ik niet moeilijk, ik doe niets liever. Ik ben een herderlijk type. Nooit de problemen bij de ander leggen, ik probeer juist iedereen samen te brengen. Eén doel, één richting. De muzikanten met

RICK de Leeuw

& Frédérique Spigt

wie ik speel komen altijd bij me terug, en dat is het mooiste compliment dat ze me kunnen geven. Ik maak graag een warm nest voor de mensen om me heen. Hier in Rotterdam is een haringkar waar ik graag kom. Bij de haringkar van Ma Bos is het goed. Die vrouw begrijpt het. Ze ziet meteen als er iets met je scheelt. 'Wijffie, wat is er?' vraagt ze dan. 'Ga jij nou eerst 'ns effe rustig zitten.' Dan slaat ze een stevige arm om je heen en zet een paar haringen voor je neer. Dat is troost. Het is een joekel van een cliché natuurlijk, maar eten, drinken, dingen delen met elkaar, het is zo belangrijk. Iedereen komt graag bij Ma Bos. Arm, rijk, jong, oud, allochtonen, nieuwe Nederlanders moet je nu geloof ik zeggen, ze voelen allemaal dat ze welkom zijn bij haar. En bij Richard, haar zoon. Zulke mensen zijn belangrijk in het leven. We kunnen niet zonder. Genegenheid ontvangen vind ik veel moeilijker. Dat legt een kwetsbaarheid bloot die ik niet graag toon. Toen ik een jaar of zeventien was, las ik een boek van Marguerite Duras. *Zomerregen*. Over een klein, arm, intelligent jongetje. Hij heeft één boek, dat hij gevonden heeft in een liftschacht. Dat boek is beschadigd, waardoor hij maar een gedeelte van de woorden kan lezen, en de rest van het verhaal zelf moet aanvullen. Zijn straatarme ouders liggen krom voor hem en zijn blij hem naar school te kunnen sturen, maar al na de derde lesdag wil hij er niet meer heen. 'Ik wil niet leren wat ik ►

1988

De tweede cd *Wounded* blijkt geen succes en twee jaar later wordt l'Ve Got The Bullets opgeheven.

1992

Richt met gitarist Jan van der Mey een nieuwe band op: A Girl Called Johnny.

1996

Eerste solo theatertournee *Con La Piccola Orchestra* waarbij ze zich laat begeleiden door een strijkkwartet.

1998

Doet mee aan het Nationaal Songfestival met *Mijn hart kan dat niet aan* van Huub van der Lubbe. Ze eindigt derde. Samen met Theo van Gogh presenteert ze een programma bij Talkradio.

1999

Eerste solo-cd, het volledig Nederlandstalig album *Engel*.

2001

Krijgt een Edison voor haar tweede solo-cd *Droom*.

DE BESTELLING

Restaurant Ivy, met patron François Geurds, kreeg onlangs een Michelin-ster
Lloydstraat 294, Rotterdam

CROSTINI

DUXELLES/ROGGEBROOD/BUNDELZWAM

BBQ HUTSPOT

WATERPIJP APPEL/MUNT/LIMOEN

CORNET PICCALILLY/LIQUORICE

KREEFT/VERJUS/PASTINAAK/KAVIAAR

GROENE ASPERGES/TOPINAMBOER/SCHARRELEI/FOIE

TOFFEE POMPOEN/ZEEBAARS/TOAST/PECORINO/JOSELITO

ZWEZERIK/VENKELGELEI/CASSAVE

NITROCOCKTAIL

HERT/KNOLSELDERIJ/BIET

MACADAMIA/FOIE/VANILLE/MASIA EL ALTET

ESPRESSO

WITTE WIJN

WATER

TOTAAL EEN NEGENGANGENMENU VOOR € 115

2002

Zingt het door Henny Vriente geschreven lied *De schrik van Rotterdam* voor de film *Pietje Bell*. Haar derde cd verschijnt, *Beest*.

2003

Speelt met Adelheid Roosen en Noraly Beyer *De vagina monologen*.

2006

Speelt samen met haar zus Yolande Bertsch de voorstelling *Lucy in the sky*, over het Jappenkampverleden van hun moeder Lucy. Het boek *Kamponkat* met gedichten van Bertsch en tekeningen van Frédérique verschijnt, evenals haar vierde cd *Eén kus*.

2007

Speelt de rol van Nelly Funhoff in de regio-soap *Koning van de Maas* van RTV Rijnmond

niet weet,' zegt hij tegen zijn verbijsterde vader en moeder. Hij weet alles al wat hij wil weten. Op een dierlijke manier had hij genoeg aan zijn kennis, en ik begreep dat helemaal. Hij wilde zichzelf beschermen tegen de buitenwereld. Ik schrok toen ik dat las, die passage ging over mij."

Zoenen en zo

"Ik kan oprecht blij zijn met de dingen die ik zelf verzin. Als ik droom dat ik met iemand naar bed ga, hoeft het in het echte leven niet ook nog eens te gebeuren. Al dat lijfelijke gedoe, dat zoenen en zo, het hoeft niet zo nodig voor mij. Het kan natuurlijk heel lekker zijn, maar twee keer per jaar vind ik op zich al meer dan genoeg. Bij wijze van spreken natuurlijk. Het is maar om aan te geven hoe belangrijk mijn gedachtewereld is in verhouding tot de realiteit. Op de kunstacademie bedacht en schetste ik de prachtigste dingen. Vervolgens moest ik dat van die docenten ook in het echt gaan maken. 'Maar waarom?' vroeg ik. 'Het bestaat al, dat zie je toch?' Op papier draagt het de belofte in zich. Remco Campert zei ooit dat een gedicht het mooist is als het nog net niet af is. Dan leeft het nog, dan beweegt het, herbergt het een extra schoonheid. Zo is het met de echte wereld ook. De rijkdom van het moment ligt in de onbegrensde van alle mogelijke werelden. Maak je één wereld daarvan tot werkelijkheid, dan

verdwijnen in een klap al die andere. Eeuwig zonde.

Als een wolf die uren huilt

En zich voor de mens verschuilt

Roep ik jou

Als een wolf die uren huilt

Hou ik van jou

(uit: *Liefde komt hier nooit meer langs*, 1996)

Mijn bestaan berust op die mogelijke werelden, waar ik naar geloven in en uit kan. Rust vind. Neem dat van me af en je neemt alles van me af. Veel relaties lopen daarop stuk. Ze kunnen niet begrijpen dat ik niet zonder kan. Alsof het een keuze van me is, en niet een levensbehoefte. Eerst komt het verwijt, daarna gaan ze de concurrentie aan, en vroeg of laat banjeren ze dwars door al mijn werelden heen. Daar kan je gif op innemen. Ik doe wel een beroep op hun mededogen, maar ik weet dan al dat ze me niet zien zoals ik ben, maar zoals ze me graag willen zien. Maar ik kan daar toch niet aan gaan voldoen? Hoe dan? Door mezelf op te heffen? Dat is een onoplosbaar probleem. En hup, dan moet ik weer op zoek, mijn haak door een nieuwe bovenlip slaan en de volgende kans op een beetje begrip voor mijn diepste wezen mijn huis binnenslepen. Omdat ik zal blijven proberen, zonder de liefde werkt het niet." ■

**'Zonder de liefde
werkt het niet'**